

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 7.9.2004
KOM(2004) 590 lõplik

**KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE,
EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA MAJANDUS- JA
SOTSIAALKOMITEELE JA REGIOONIDE KOMITEELE**

Julgeolekualane teadustöö: järgmised sammud

JULGEOLEKUALANE TEADUSTÖÖ – JÄRGMISED SAMMUD

2003. aasta oktoobris kutsusid ELi volinikud Busquin ja Liikanen kokku julgeolekualase teadustöö isikute rühma, mis moodustati Euroopa valitsustesse, akadeemilistesse ringkondadesse ja tööstusesse kuuluvatest inimestest. Nende peamine missioon oli „välja pakkuda Euroopa julgeolekualase teadustöö programmi (EJTP) põhimõtted ja prioriteedid, mis oleksid kooskõlas Euroopa Liidu välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika eesmärkidega ning vabadusel, õigusel ja turvalisusel rajaneva ala loomise sooviga”.

15. märtsil 2004 esitas see rühm president Prodi aruande „Teadustöö turvalise Euroopa nimel”. Selles on kirjeldatud EJTP olulisi elemente ja selle võimalikku panust muutuva maailma uute julgeolekuohtudega võitlemisse. Allpool on kommenteeritud järgmisi samme, mida komisjon julgeolekualase teadustöö valdkonnas teha kavatseb. Isikute rühma aruande lühikokkuvõte ning järelused ja soovitused on ära toodud lisas.

Komisjon tervitab isikute rühma aruannet julgeolekualase teadustöö kohta. Komisjon nõustub põhiosas seal toodud soovituste ja suundumustega ning võtab koostöös sidusrühmadega kasutusele vajalikud meetmed, mis on esitatud 4. peatükis (Järgmised sammud).

Komisjon kutsub nõukogu ja Euroopa Parlamenti heaks kiitma julgeolekualast teadustööd käsitlevas isikute rühma aruandes sisalduvaid suundumusi ning toetama käesolevas teatises ja selle lisas lühidalt kirjeldatud ettepanekuid.

1. SISSEJUHATUS

Poliitilised, ühiskondlikud ja tehnoloogilised arengud on loonud muutliku julgeolekukeskkonna, milles riskid ja nõrgad kohad on mitmekesisemad ja vähem nähtavad. On tekkinud uued ohud, mis ei hooli riigipiiridest ja on suunatud Euroopa huvide vastu nii ELi territooriumil kui sellest väljaspool.

Sellised sündmused nagu 2004. aasta märtsis toimunud Madridi raudteerünnakud rõhutavad vajadust suurendada kodanike julgeolekut kogu Euroopas. Pealegi nõuab 25 liikmesriigiga Euroopaks laienemine lisajõupingutusi tagamaks püsivalt kõrget julgeolekutaset liidus, mille piirid ulatuvad nüüd itta ja lõunasse.

Kasvava ja mitmekesisuva julgeolekualase väljakutsega toimetulekuks peab Euroopa rakendama vastava tööstusharu ühendatud ja seni suhteliselt kasutuselevõtmata jõude ning kooskõlastama teaduskogukonna tegevust, et tõhusalt ja innovatiivselt toime tulla olemasolevate ja tulevaste julgeolekualaste väljakutsetega, tõhustada kodaniku kaitset ja mängida olulist rolli rahuvalvetegevuses. Praegu eksisteeriva julgeolekuohuga saab tõhusalt võidelda vaid Euroopa mastaabis.

Vajadust uue julgeolekuolukorraga toimetulekuks ning tugeva tööstus- ja tehnoloogiabaasi rolli on riigipead ja valitsusjuhid rõhutanud mitmel erineval juhul:

- Euroopa Ülemkogu Kölni tippkohtumisel, kus rõhutati vajadust konkurentsivõimelise ja dünaamilise tööstus- ja kaitsebaasi järele
- ülemkogu Lissaboni tippkohtumisel konkurentsivõimelise teadmistepõhise ühiskonna suunas liikumist
- ülemkogu Barcelona tippkohtumisel, kus kutsuti tagant tõukama liidu üldisemaid teadus-, arendus- ja innovatsioonipüüdeid
- ülemkogu Thessaloniki tippkohtumisel otsustati astuda konkreetseid samme kaitsevaldkonnas
- ELi julgeolekustrateegia „Turvaline Euroopa paremas maailmas” vastuvõtmisega ülemkogu poolt¹
- ülemkogu 25. ja 26. märtsi 2004. aasta tippkohtumisel Brüsselis, mille tulemuseks oli terrorismivastase võitluse deklaratsioon.

¹ „Turvaline Euroopa paremas maailmas”, mille esitas Euroopa Ülemkogu 19.-20. juuni 2003. aasta Thessaloniki tippkohtumisel kõrge esindaja Javier Solana ja mille Euroopa Ülemkogu 12. detsembril 2003 heaks kiitis.

2. TEADUSTÖÖ JA TEHNOLOOGIA VAJALIKKUS JULGEOLEKU TAGAMISEL

Uute julgeolekualaste väljakutsetega toimetulemisel on võtmeroll tehnoloogial. Euroopal on potentsiaali suure hulga erinevate julgeolekutehnoloogiate uurimiseks, väljaarendamiseks ja kasutamiseks. Ent mitmesuguste uute ohtudega silmitsi seistes peab Euroopa üle saama praegustest struktuurilistest ja funktsionaalsetest puudustest: vähendades jõupingutuste killustatust ja dubleerimist, suurendades koostööd ja saavutades standardiseerimise ja koostalitlusvõime.

Euroopas on tsiviilotstarbeline ja kaitseotstarbeline teadustöö olnud pikka aega tugevalt eraldatud. Tänapäeval on paljud tehnoloogiad topeltkasutusega: tsiviilvaldkonna arendustöö aitab parandada kaitsevõimet, algselt kaitseotstarbel tehtud arendustöö viib suurte uuenduste ja kasu saamiseni kodanike igapäevases elus. Lisaks on terrorism kaasa toonud sisejulgeoleku (mida tagab politsei) ja välisjulgeoleku (mida tagab sõjavägi) piiri hägustumise. Selle tagajärjel tuleb nüüd sellest eraldatusest üle saada.

Oma 2003. aasta märtsi teatises² ühise kaitsevarustuse poliitika kohta rõhutas komisjon vajadust konkurentsivõimelise tööstusbaasi järele Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP) toetamiseks: sellega kaasneb parem kooskõlastamine Euroopa tasandil, kus saab toimuda terve rea poliitiliste, majanduslike, tööstuslike ja regulatiivsete tegevuste konsolideerimine. Samamoodi sõltub ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP), mille raames toetab Euroopa Liit humanitaar- ja sekkumismeetmeid, nii praegu kui ka tulevikus juhtivate tehnoloogiate, mis võimaldavad muuta vajalikke meetmeid võimalikult tõhusaiks, kättesaadavusest.

Euroopa Liidu tasandil koostatud järjekindel julgeolekualaste teadusuuringute programm võib anda märkimisväärselt lisandväärtust äärmiselt pädeva tööstusharu optimaalsesse kasutamisse. Need teadusuuringud peaksid keskenduma kaitsevõimele, olema suunatud selliste koostalitlusvõimeliste süsteemide, toodete ja teenuste väljaarendamisele, millest on kasu nii Euroopa kodanike, territooriumi ja kriitilise tähtsusega infrastruktuuride kaitsmisel kui rahuvalvetegevuses. Ka on julgeolek eeltingimuseks selliste võtmetähtsusega Euroopa teenuste nagu transpordi ja energiaga varustamise heale toimimisele; teadustööl on oluline roll hea kaitsetaseme tagamisel.

Euroopa julgeolekualase teadusalgatuse raames tuleb austada isikuõigusi, demokraatlikke väärtusi, eetikat ja vabadusi. Tuleb saavutada tasakaal terroristliku tegevuse võimaliku mõju minimeerimiseks teostatava järelevalve ja kontrolli ning inimõiguste, eraelu puutumatuse, sotsiaalse ja ühiskondliku ühtekuuluvuse ja vähemuskogukondade eduka lõimumise vahel. Tehnoloogilised edusammud peaksid käima käsikäes poliitika väljatöötamisega ja tugev ELi poliitika seoses julgeoleku tehnoloogilise arenguga võib tulla kasuks õigusaktide kvaliteedile ja teistele poliitilistele algatustele.

² „EÜ kaitsevarustuse poliitika suunas”, KOM (2003) 113.

Tugevama ja paremini kooskõlastatud julgeolekualase teadustöö vajaduse rahuldamiseks on komisjon kasutusele võtnud kaks konkreetset meetet. Esimene on julgeolekualases teadustöös ettevalmistava meetme algatamine³, teine kõrgetasemelise isikute rühma loomine Euroopa Liidu julgeolekualase teadustöö pikaajalise strateegia kohta soovitude andmiseks. Ettevalmistav meede on algatatud ja esimese konkursi tähtaeg on 23. juunil, samal ajal kui isikute rühma aruanne esitati märtsis⁴.

3. ISIKUTE RÜHMA ARUANNE

Isikute rühma aruanne määratleb Euroopa tasandil kooskõlastamise ja kõrgetasemeliste tehnoloogiate arendamise rolli tajutud ohtude jälgimises ja kontrollimises, suurõnnetuste (nagu terrorirünnakute) ärahoidmises ning kriisijuhtimises ja humanitaartegevuses. See viitab Euroopa julgeolekualase teadustöö programmi (EJTP) võimalikule tugevalt võimendavale mõjule ja panusele, mida see võib anda muutuva maailma uute julgeolekualaste väljakutsetega toimetulemiseks.

Aruandes sisalduvate soovitude hulka kuuluvad:

- Luua EJTP, mis keskenduks eelkõige sisejulgeolekuga seotud küsimustele, 2007. aastast alates, ja mille rahastamiseks eraldataks vähemalt 1 miljard eurot aastas lisaks sellele, mis on praegu tagatud ühenduse teadusuuringute raamprogrammiga, siseriiklikest või muudest valitsustevahelistest allikatest
- Euroopa julgeolekualase teadustöö nõuandekogu loomine, et määratleda strateegilised tegevussuunad, kasutajate osalemine, rakendusmehhanismid ja EJTP strateegiline uurimiskava
- Arvestades poliitilisi arenguid ja paljusid praegusi algatusi, on vaja koostööd Euroopa institutsioonide ja teiste asjaomaste sidusrühmade vahel.

4. JÄRGMISED SAMMUD

Komisjon tervitab isikute rühma aruannet, toetab põhiosas selles sisalduvaid soovitusi ja suundumusi ning võtab koostöös sidusrühmadega kasutusele vajalikud meetmed, mida võib rühmitada nelja valdkonda:

³ Komisjoni teatis „Ettevalmistava meetme rakendamise kohta Euroopa tööstuspotentsiaali suurendamiseks julgeolekualase teadustöö vallas: teaduse ja tehnoloogia kaudu Euroopa julgeoleku edendamise programmi suunas”, KOM(2004) 72 lõplik, 03.02.2004, ja otsus 2004/213/EÜ, avaldatud Euroopa Liidu Teatajas L 67, 05.03.2004.

⁴ „Teadustöö turvalise Euroopa nimel”, Julgeolekualase teadustööga seotud isikute rühm, ISBN 92-894-6611-1, Luxembourg, Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2004. Kättesaadav komisjoni veebilehel <http://europa.eu.int/comm/research/security>

a) Konsulteerimine ja koostöö sidusrühmadega

Komisjon loob 2004. aasta sügisel Euroopa julgeolekualase teadustöö nõuandekogu, mis annab soovitusi EJTP sisu ja rakendamise kohta, pöörates kohast tähelepanu julgeolekualase teadustööga seotud isikute rühma ettepanekutele. Nõuandekogusse peaksid kuuluma eksperdid erinevatest sidusrühmadest, milleks on kasutajad, tööstus ja teadusorganisatsioonid. See teeb kindlaks kasutajate vajadused ning julgustab liikmesriikide vahelist koostööd intellektuaalomandi õiguste ja salastatud teabe vahetamisel ja teabe turvalisuse kaitsmisel.

Komisjon tagab EJTP tõhusa kooskõlastamise komisjonisese teadussuutlikkuse ja teiste Euroopa teadustegevustega, rahastatagu neid siis ühenduse, siseriiklikul või valitsustevahelisel tasandil. Nimetatud kooskõlastamine on seotud ka rahvusvaheliste organisatsioonide, nagu ÜRO, OSCE ja NATO, tööga ning selliste Euroopa organisatsioonide nagu Euroopa Kosmoseagentuuri (ESA) tegevustega.

b) Euroopa julgeolekualase teadustöö programm

Nõustudes soovitusel koostada Euroopa julgeolekualase teadustöö programm (EJTP), mis peaks algama 2007. aastal, algatab komisjon institutsioonidevahelise debati selle programmi osas konsensuse saavutamiseks, toetudes julgeolekualase teadustöö ettevalmistava meetme raames tehtud tööle, mida komisjon jätkab 2006. aasta lõpuni⁵. Julgeolekualast teadustööd on arvestatud teatises liidu 2007.–2013. aasta finantsperspektiivide kohta⁶.

2005. aasta alguses võetakse ühenduse teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi osana päevakorda programmiettepanek EJTP sisu, mitmeaastase finantsplaani ja institutsioonilise raamistiku kohta⁷. EJTP tuleb rakendada teadustöö eriprogrammina, millel on oma menetluskord (nt konfidentsiaalsusnõuetega kohandatud), osalemisreeglid, lepingud ja rahastamiskokkulepped.

Komisjon paneb tähele isikute rühma soovitusi, et EJTPle tuleks eraldada kohasel määral ressursse, ning jagab seisukohta, et EJTP rahastamiseks tuleks kasutada vahendeid, mis lisanduksid praegu ühenduse teadustöö raamprogrammi, siseriiklike või valitsustevaheliste allikatega tagatud rahale. See seisukoht on kooskõlas eesmärgiga, et 2010. aastal investeeritaks Euroopa Liidus teadusesse 3% SKTst. Lisaks sellele tuleks püüda end vastastikku täiendada teiste poliitiliste vahendite ja eelarvetega, et tagada teadustöö tulemuste rakendamine.

c) Tõhus institutsiooniline raamistik

Komisjon tagab, et julgeolekualase teadustöö arendamisel arvestataks täielikult Euroopa julgeolekustrateegia nõudeid, ühist välis- ja julgeolekupoliitikat (ÜVJP), Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitikat (EJKP) ja komisjoni muid asjaomaseid poliitikaid, mis on seotud sisejulgeolekuga.

⁵ Nimetatud ettevalmistava meetme 2004. aasta projektikutse raames saadud projektid viitavad sellele, et nõudlus ületab eelarvevõimalusi 15-kordselt.

⁶ Komisjoni teatis „Meie ühise tuleviku ülesehitamine – Poliitilised väljakutsed ja eelarvenõuded laienenud liidus”, KOM(2004) 101, 10.02.2004.

⁷ Komisjoni teatis „Teadus ja tehnoloogia, Euroopa tuleviku võtmed – Euroopa Liidu poliitika suunised teaduse toetamiseks”. KOM(2004) 353.

Komisjon on otsustanud arendada koostööd ja koostoiimet ühenduse julgeolekualase teadustöö ja Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) töö asjaomaste aspektide vallas. Komisjoni osalemine agentuuri juhtorganis ja tihe töösuhe aitavad saavutada komisjoni eesmärgiks olevat vastastikust täiendamist EDA tööga ja teadusuuringute tulemuste vastastikust kasutamist selleks kohastel juhtudel. Komisjon julgustab liikmesriike töötama temaga selles suunas, et parandada kooskõlastamist ja optimeerida teadustöö ja tehnoloogia tulemuste kasutamist tsiviil-, julgeolekualastes ja kaitserakendustes. Üheskoos ühiste teadus- ja arendustegevuse ja tehnoloogiaalaste vajaduste kindlakstegemine ja rahuldamine aitab väga pragmaatiliselt ja konkreetselt kaasa koostöö edendamisele erinevate tasandite pädevate asutuste vahel.

d) Töö pakilisusele ja olemusele vastav valitsemisstruktuur

Komisjon loob liikmesriikide ja teiste sidusrühmadega aru pidades ning TTA programmi juhtimisel omandatud kogemuste põhjal parimad mehhanismid.

Komisjon paneb sidusrühmadega konsulteerides ning ettevalmistava meetme ajal eeskirjade ja menetlustega seoses omandatud kogemustest tulenevalt paika tõhusad ja paindlikud lepingute, osalemise ja rahastamisega seotud mehhanismid – näiteks võimaldamaks ametiasutustel uusi tehnoloogiaid kaasfinantseerida, millega tagatakse suur koostoime või vastastikune täiendavus.

5. JÄRELDUS

Eelnimetatud lähenemine tagab ühenduse raames julgeolekualase teadustöö, mis võib anda suurt lisandväärtust, sest:

tunnistatakse, et uute tehnoloogiate kättesaadavus on terrorismivastase võitluse võtmelement; Euroopa kodanike ja Euroopa majanduse kaitsmiseks on vajalik tugev, struktureeritud julgeolekualase teadustöö programm;

vähendatakse killustatust, likvideeritakse dubleerimine, suurendatakse koostööd (sealhulgas liikmesriikide vahel), et jõuda standardiseerimise ja koostalitlusvõimeni, võetakse eesmärgiks ülihea tase, saavutades nii Euroopa jõupingutuste suurema äratasuvuse ja praeguse hajutatuse kadumine, millega soodustatakse tõelise Euroopa turu teket selles valdkonnas;

reageeritakse laienenud, 455 miljoni elaniku ja 25 liikmesriigiga liidu väljakutsetele ja võimalustele;

tunnistatakse, et julgeolek on kõikide liikmesriikide ja kõikide kodanike probleem, millele tuleb otsida ühiseid lahendusi, austades igati Euroopa inimväärtusi ja eetikat;

toetatakse ühenduse senistele kogemustele seoses ühiste teadustöö programmide juhtimisega ning avalik-õigusliku koostöö aktsepteeritud ja hästi tuntud õigusliku raamistiku olemasolule seoses TTAga.

LISA

Teadustöö turvalise Euroopa nimel

Julgeolekualase teadustöö valdkonna isikute rühm

Lühikokkuvõte ja soovitused

LÜHIKOKKUVÕTE

Tänapäeva globaalses ühiskonnas seisab Euroopa Liit silmitsi uute võimaluste, aga ka uute ohtudega. Poliitilised, sotsiaalsed ja tehnoloogilised arengud on loonud muutliku julgeolekukeskkonna, milles riskid ja nõrgad kohad on mitmekesisemad ja vähem nähtavad. On tekkinud uued ohud, mis ei hooli riigipiiridest ja on suunatud Euroopa huvide vastu nii ELi territooriumil kui sellest väljaspool. Euroopa Ülemkogu tunnistas neid ohte 2003. aasta detsembris ELi julgeolekustrateegia “Turvaline Euroopa paremas maailmas” vastuvõtmisega.

Need ohud nõuavad Euroopa reageerimist ja laiahaardelist lähenemist julgeolekule, mis arvestaks nii sise- kui välisjulgeolekuga ja suudaks ühendada tsiviil- ja sõjaväelised vahendid. Mida tihedam on ELi koostöö ÜRO, OSCE, NATO ja kõigi rahvusvaheliste partneritega, seda tõhusam on selle panus rahvusvahelisse julgeolekusse. Eelkõige peab EL arendama võimet kaitsta oma kodanikke kodus ning kasutama märkimisväärselt ressursse rahuvalveks, humanitaarabiks ja institutsioonide loomisega seotud tegevuseks välismaal.

Nende eesmärkide saavutamiseks peab Euroopa ära kasutama oma tehnoloogilisi tugevusi. Tehnoloogia iseenesest ei taga julgeolekut, aga julgeolek ilma tehnoloogia toeta on võimatu. See varustab meid teabega ohtude kohta, aitab meil luua nende vastu tõhusat kaitset ja neid vajadusel neutraliseerida. Tsiviil-, julgeolekualased ja kaitserakendused toetuvad järjest enam samale tehnoloogilisele baasile – luues uusi koostoimeid erinevate teadussektorite vahel.

Tehnoloogia kasutamine turvalise Euroopa nimel jõu maksmapanemise vahendina nõuab tiptasemel tööstust, tugevat teadmiste infrastruktuuri, kohast rahastamist ja ressursside optimaalset kasutamist. Euroopal on kõrge tasemega teadusinstituudid ning märkimisväärne ja mitmekesine tööstusbaas, mille abil täita julgeolekuvaldkonna tehnoloogilisi nõudmisi. Ent struktuurilised puudujäägid institutsioonilisel ja poliitilisel tasemel takistavad Euroopal selle teadusliku, tehnoloogilise ja tööstusliku tugevuse ära kasutamist. Eraldusjoon kaitse- ja tsiviilotstarbelise teadustöö vahel; eriraamistike puudumine julgeolekualaseks teadustööks ELi tasandil; piiratud koostöö liikmesriikide vahel ning siseriiklike ja Euroopa jõupingutuste kooskõlastamatus – need kõik tõstavad veelgi teravamalt esile avalik-õigusliku teadustöö puudulikkuse rahastamist ja on suureks takistuseks efektiivsete lahenduste leidmisele.

Neist puudustest ülesaamiseks peab Euroopa suurendama rahastamist ja muutma oma jõupingutusi järjekindlamateks. See tähendab (a) tõhusat kooskõlastust siseriiklike ja Euroopa teadustegevuste vahel, (b) julgeoleku tagamisega seotud vajaduste süstemaatilist analüüsi tsiviiljulgeolekust kaitseni, (c) kaitse-, julgeoleku- ja tsiviiluuringute koostoitete täielikku ärakasutamist, (d) eriomaseid õigustingimusi ja rahastusvahendeid julgeolekuga seotud teadustöö jaoks Euroopa tasandil ning (e) institutsioonilisi kokkuleppeid, mis on piisavalt tõhusad ja paindlikud liikmesriikide ja ühenduse jõupingutuste liitmiseks ja teiste huvitatud poolte kaasamiseks.

Hiljutised algatused näitavad, et järjest enam teadvustatakse vajadust tegutseda. Selles kontekstis on kaitsevõime arendamise, teadusuuringute, hangete ja relvastuse valdkonna agentuuri loomine ja komisjoni poolt julgeolekualase teadustöö valdkonnas kasutusele võetud ettevalmistav meede eriti olulised. Väljakutseks on nende algatuste edasiviimine ja arendamine järjekindlaks lähenemiseks. Euroopa julgeolekualase teadustöö programmi (EJTP) loomine algusega aastast 2007 annaks suure panuse selle eesmärgi saavutamiseks.

EJTP peaks tehnoloogiate topeltkasutust ning julgeolekufunktsioonide kattumise suurenemist ära kasutama tsiviil- ja kaitseotstarbelise teadustöö vahelise lõhe ületamiseks. Järjekindla julgeolekualase lähenemise toetamiseks peaks see rahastama teadustegevusi, mille sihiks on selliste süsteemide ja toodete arendamine, mis on kasulikud:

- eelkõige liikmesriigi territooriumi, suveräänsuse, elanike ja kriitilise tähtsusega infrastruktuuri kaitsmiseks riigiüleste ohtude vastu ning
- ELi missioonidele väljaspool liitu rahu tagamiseks, konfliktide ärahoidmiseks ja rahvusvahelise julgeoleku suurendamiseks kooskõlas ÜRO harta põhimõtetega.

EJTP peaks maksimeerima tehnoloogiate mitmeotstarbelisest kasutamisest tõusvat kasu. Koostoitete stimuleerimiseks peaks see pöörama tähelepanu tsiviil- ja kaitserakenduste ristumiskohtadele ning soodustama tehnoloogiate valdkonnaüleseks muutumist ja lõimumist. See peaks keskenduma koostalitlusvõimele ja ühenduvuse kui piiriülese ja teenistustevahelise koostöö võtmeelementidele. Varases etapis tuleks välja töötada kavandatav ühtsete eeskirjade ja standardite tuumik.

EJTP peaks täiendama ühelt poolt ühenduse tsiviilprogramme ja teiselt poolt siseriiklikul või valitsustevahelisel tasemel korraldatavaid julgeoleku- ja kaitsealaseid teadustegevusi. EJTP ja muude asjaomaste teadustegevuste tõhus kooskõlastamine on otsustava tähtsusega jõupingutuste järjekindluse tagamisel.

Lisaks sellele peab EJTP arvestama julgeolekuturu eriomaseid aspekte. Sellega seoses tuleb luua uued rahastamisvahendid ja tehnosiirde eeskirjad. Samas tuleb kogu protsessi vältel kaasata kliente, et vältida teadustöö ja hangete vahelise ühenduse katkemist.

Sel moel välja töötatud EJTP pakub suurt ühiskondlikku huvi ja võib anda märkimisväärselt lisandväärtust. See aitaks suurendada Euroopa julgeolekut, mis on eeltingimuseks paljudele ühenduse poliitikatele (transpordi-, energeetika-, telekommunikatsiooni- jne poliitikatele). See soodustaks piiriülest koostööd, suurendaks Euroopa tööstuse konkurentsivõimet ja tugevdaks Euroopa teadusbaasi. Veelgi enam, see annaks märkimisväärse panuse Lissabonis ja Barcelonas paika pandud ELi kasvu- ja konkurentsipoliitikasse.

Kõigil nimetatud põhjustel peab EJTPd rahastama ühendus. Selle minimaalne aastane eelarve peaks olema 1 miljard eurot, võimalusega seda vajadusel järk-järgult veelgi suurendada. Kooskõlas EÜ eesmärgiga investeerida 3% SKTst teadusesse, peavad EJTP rahastamiseks kasutatavad vahendid lisanduma praegu ühenduse teadustöö raamprogrammiga või siseriiklike või valitsustevaheliste allikatega tagatud rahale. Selline investeering annaks olulise panuse Euroopa turvalisemaks muutmise suunas selle kodanikele.

JÄRELDUSED JA SOOVITUSED

Arvestades äärmiselt suuri väljakutseid, mis laienenud Euroopa Liidu ees seisavad, tuvastatakse selles aruandes pakiline vajadus kohandada Euroopa teadustegevuste rahastamist ja korraldust vastavalt uute julgeoleku- ja tehnoloogialaste realiteetidega.

Selleks soovitame:

- a) ühendada kogu tsiviil-militaarse kontiinumi ulatuses tehtud siseriiklikud, valitsustevahelised ja ühenduse teadustöö alased jõupingutused kõige tõhusamal moel;
- b) töötada välja eriomane Euroopa julgeolekualase teadustöö programm (EJTP).

Samal ajal nõuame, et kõikides Euroopa teadustegevustes juhindutaks kodanikuvabaduste ja eetikapõhimõtete austamisest.

EJTP võib anda lisandväärtust Euroopa projektile ja pakub suurt ühiskondlikku huvi. Sellel on potentsiaali tööstuse konkurentsivõime suurendamiseks ja Euroopa teadusbaasi tugevdamiseks. See edendaks piiriülest koostööd ja annaks oma panuse Lissabonis ja Barcelonas paika pandud ELi kasvu- ja konkurentsipoliitikasse. Mis kõige olulisem, see aitaks suurendada ELi julgeolekut, mis on eeltingimuseks paljudele ühenduse poliitikatele (transpordi-, energeetika-, telekommunikatsiooni- jne poliitikatele). Kõigil nimetatud põhjustel peab EJTPd rahastama ühendus.

EJTP ei peaks liikmesriikide jõupingutusi asendama ega dubleerima. Selle eesmärgiks peaks olema nende toetamine ja täiendamine ning neile uue sidususe andmine. Seda silmas pidades soovitame järgmist:

1. Ühenduse poolt rahastatav EJTP, mis tagab kõikide liikmesriikide osaluse, tuleks algatada juba 2007. aastal. Seda tuleks rahastada minimaalselt 1 miljardi euroga aastas, lisaks olemasolevale rahastamisele. See kulutuste tase tuleks saavutada kiiresti, võimalusega seda vajadusel järk-järgult veelgi suurendada, et tõsta julgeolekualasesse teadustöösse suunatud ELi ühendatud (ühenduse, siseriiklike ja valitsustevaheliste) investeeringute tase USA oma lähedasele tasemele.

2. EJTP peaks rahastama kaitsevõimega seotud teadusprojekte, mis on kasulikud eelkõige ELi sisejulgeolekule ja ÜVJP/EJKP missioonidele, kuni tutvustajate tasemeni välja.
3. Tsiviil- ja kaitseotstarbelise teadustöö vahelise lõhe kaotamiseks peaks EJTP püüdma maksimeerida tehnoloogia mitmeotstarbelistest külgedest saadavat kasu. Koostöömõtete stimuleerimiseks peaks see julgustama ümberkorraldusi, kasutusalade lõimumist ja tehnosiiret ühest sektorist teise.
4. EJTP peaks keskenduma koostalitlusvõimele ja ühenduvusele kui piiriülese ja talitustevahelise koostöö võtmeelementidele. Selles kontekstis tuleb varases etapis välja töötada kavandatav ühtsete eeskirjade ja standardite tuumik.
5. EJTP reguleerivad eeskirjad peavad sobima julgeolekualase teadustöö eripäradega. Ühendus peaks kõikide asjaomaste sidusrühmadega konsulteerides välja töötama vajalikud eeskirjad intellektuaalomandi õiguste ja tehnosiirde jaoks.
6. Tõdedes, et paljud nõuded saavad olema valitsuse poolt paika pandud, tuleb luua uued rahastamisvahendid, et teaduskulusid saaks katta kuni 100% ulatuses, kui see on põhjendatud.
7. Tuleb luua julgeolekualase teadustöö nõuandekogu, et panna paika strateegilised tegevusjooned EJTP teaduskava ettevalmistamiseks ning selle rakendamispõhimõtete ja -mehhanismide kohta soovitude andmiseks. Peale selle peaks see kindlaks tegema kriitilise tähtsusega tehnoloogiavaldkonnad, milles Euroopa peaks püüdma konkurentsivõimeliseks muutuda. Nõuandekogu peaks koosnema kõrgetasemelistest ekspertidest avalik-õiguslike ja eraklientide seast, tööstusest, teadusorganisatsioonidest ja teistest asjaomastest sidusrühmadest.
8. EJTP eduka rakendamise võtmeks on kliendi vajaduste määratlemine. Seetõttu tuleks luua ELi tasemel mehhanism võimalike klientidega konsulteerides sisejulgeolekumissioonide tulevaste kaitsevõimealaste vajaduste kindlakstegemiseks.
9. Tõhus koostöö peab tagama, et EJTP ei dubleeri, vaid täiendab muid Euroopa teadustegevusi, rahastatagu neid siis ühenduse, siseriiklikul või valitsustevahelisel tasandil.
10. Komisjon ja nõukogu peaksid tagama tõhusa kontakti EJTP ja tulevase kaitsevõime arendamise, teadusuuringute, hangete ja relvastuse valdkonna agentuuri vahel.

11. EJTP peab arvesse võtma ülemaailmsetes või regionaalsetes julgeolekualastes küsimustes kohustusi omavate rahvusvaheliste organisatsioonide teadustööd ning kohastel juhtudel oma tegevust sellega kooskõlastama.
12. EJTP peab edendama Euroopa julgeolekutööstuste konkurentsivõimet ja stimuleerima julgeolekutoodete ja -süsteemide turu (avalik-õigusliku ja erasektori oma) arengut. Selle eesmärgi saavutamisele ja EJTP toodava kasu maksimeerimisele aitaks suuresti kaasa komisjoni teatistes „Euroopa kaitsevarustuse turu suunas” välja pakutud tegevusettepanekute rakendamine.